

Omaniku ootused aktsiaseltsile Metrosert

Sissejuhatus

Käesolevasse dokumenti on koondatud riigi kui AS-i Metrosert ainuaktsionäri põhilised ootused AS-i Metrosert tegevusele.

Eesti Vabariik seab endale kuuluvatele äriühingutele kolm peamist eesmärki:

- tegeleda valitud valdkonnas kasumliku ja efektiivse majandustegevusega, mis tagab äriühingu arengu ja riigile optimaalse ja stabiilse omanikutulu;
- täita riigi poolt kehtestatud strateegilisi eesmärke vastavalt äriühingu suhtes kohaldatavatele seadustele, regulatsioonidele ja arengukavadele;
- olla Eesti äriühingutele heaks eeskujuks heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ning kõrge ärikultuuri poolest.

Riigi poolt seatavate eesmärkide täitmise eest vastutavad äriühingute nõukogud ja juhatused. Erinevate eesmärkide tasakaalustamise ja omaniku huvide harmoonilise ning pikaajalise kaitsmise eest vastutavad äriühingute nõukogud.

AS Metrosert klassifikatsioon riigivara seaduse alusel: Valdavalt avalike eesmärkidega äriühing.

Eesti Vabariik omab AS-is Metrosert osalust lisaks tulu teenimisele järgmistel kaalutlustel:

- AS Metrosert tegevuse kaudu tagada metroloogia infrastruktuuri toimimine Eestis mõõteseadusest tulenevate metroloogia keskasutuse ja riigietaloni labori avalike ülesannete täitmisega;
- AS Metrosert täidab väärismetalltoodete seadusest tulenevaid väärismetalli proovi tõendaja ja riikliku nimemärgise registri pidaja ülesandeid;
- AS Metrosert tegevuse kaudu arendada mõõtevahendite kalibreerimise ja taatlemise, metroloogia- ja sertifitseerimisalase koolituse ning juhtimissüsteemide ja toodete sertifitseerimisalast tegevust Eestis, tagamaks selle vastavust riigisisestele ja rahvusvahelistele nõuetele ning valdkonna headele tavadele;
- Majanduslikel kaalutlustel on antud avalike ülesannete täitmine riigi äriühingule, kes omab mõõtmiste valdkonnas etalonmõõteseadmete haldamiseks piisavat pädevust ning osutab ka mõõteteenust. See on riigile majanduslikult soodsam, sest äriühing on loodud tulu teenima ning osutades teenust nii erasektorile kui riigile, katab äriühing oma ülalpidamiskulud ise. Kui selleks tarbeks luua eraldi riigiasutus ministeeriumi haldusalas (milleks mõõteseadus annab ka võimaluse), tuleks kõik asutuse ülalpidamiskulud maksta riigieelarvest.

Käesolevas dokumendis sisalduvaid riigi kui omaniku ootusi vaatab AS Metrosert aktsiate valitseja üle ning ajakohastab neid kord aastas.

Strateegilised eesmärgid

AS Metrosert näol on tegemist Eesti Vabariigile olulise äriühinguga, kelle ülesandeks on hoida ja arendada majanduse arengu seisukohalt vajalikke riigi mõõteetalone. Riigi osalus AS-is Metrosert on vajalik, sest mitmed metroloogia valdkonna rahvusvahelised tegevused toimuvad riiklikul tasandil (rahvusvahelistes organisatsioonides ja projektides osalemine, vastastikuse tunnustamise lepingutes osalemine). Riigi osalus riigi mõõteetalonide arendamisel tagab usaldusväarsuse, mida aktsepteeritakse ka väljaspool Eestit. Rahvusvaheline hea tava näeb ette, et riigil on oma mõõtmiste valdkonna arendamiseks keskasutus või instituut, kes täidab riigi ülesandeid osaledes rahvusvahelistes organisatsioonides ning arendus- ja koostööprojektides.

Siseriiklikult on ettevõtjatele ja ka mõõtmisteenuseid vajavatele riigiasutustele väga oluline, et oleks võimalik kasutada võimalikult laias valikus mõõteteeenuseid. See tagab kiirema ja odavama teenuse, mis samas on aga kvaliteedi ja täpsuse mõttes rahvusvaheliselt tunnustatud tasemel. Omanik peab oluliseks mõõteteeenuste osutamist riigile kuuluva äriühingu kaudu, sest eralaborid ei ole huvitatud pakkumast teenuseid, mis nõuavad algselt väga suuri investeeringuid ja mille hilisem kasutajaskond ei ole väga suur. Eralaborid on spetsialiseerunud vähestele (kasumlikele) valdkondadele ja pakuvad ainult laia kasutusega teenuseid.

Spetsiifiliste teenuste arendamine (nt erikujulised mõõtmised, 3D mõõtmised jmt) nõuab lisaks riigietalonide olemasolule ka teadus-arendustegevuse kaasamist, mis samuti on AS-is Metrosert aastate jooksul heal tasemel väljakujunenud ning rahvusvahelisel tasemel tuntud ja tunnustatud.

Omanik seab AS-ile Metrosert ülesandeks:

- Täita rahvusvaheliselt tunnustatud tasemel Eesti metroloogia keskasutuse ja riigietalonilabori ülesandeid ning väärismetalli proovi tõendaja ja riikliku nimemärgise registri pidaja ülesandeid vastavalt riigiga sõlmitud lepingule;
- Olla juhtiv rahvuslik ettevõtte kõikides Metroserdi poolt pakutavates teenusevaldkondades – metroloogia, sertifitseerimine, väärismetallide analüüs;
- Olla metroloogiaalase rahvusvahelise koostöövõrgustiku aktiivne liige ja viia ellu Meetrikonventsiooni põhimõtteid rahvusvahelise mõõtühikute süsteemi kasutamisel ja levitamisel;
- Tagada iga-aastane äritulude kasv ja kasumlikkus, arendades ja laiendades Metroserdi tegevusvaldkondi.

Lisaks AS Metrosert poolt osutatavatele teenustele seab omanik äriühingu ülesandeks uute teenusevaldkondade arendamise (eelkõige mõõteteeenuste konsultatsiooniteenuse arendamine), valdkondliku kompetentsi keskse koondamise ja levitamise ning kontaktide ja koostöövõrgustiku arendamise. Omaniku ootuseks on, et äriühing tagaks Eesti ühiskonnale ja ettevõtlusele oluliste mõõteteeenuste kättesaadavuse ja kõrge kvaliteedi parima võimaliku tehnika ja säästliku ressursikasutusega, töökorralduse pideva parendamise ning töötajate kindlustamisega nende tööks vajalike teadmiste, oskuste ja vahenditega.

Finantseesmärgid

Kasumlikkus

Riigi kui omaniku ootus on, et kõik vabal turul opereerivad riigi äriühingud töötavad kasumlikult. Omakapitali hinna (oodatava omakapitali tootluse) määrab

Rahandusministeerium oma iga-aastase „Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandega“. Omakapitali hinna määramisel võetakse aluseks sarnases sektoris tegutsevate ettevõtete keskmine riskitase, arvestatakse AS-i Metrosert spetsiifikat, turuolukorda ning konkurentsiseaduse ja Rahandusministeeriumi poolt kehtestatud regulatsioonidega. Kuna Eesti Vabariik omanikuna finantseerib AS-i Metrosert osa äriühingu tegevusest läbi sihtotstarbelise toetuse, siis on omaniku esmane ootus teenuste osutamise kvaliteet (eelkõige mõõdeteenuste ja väärismetalltoodete proovi tõendamise valdkonnas) ja alles seejärel minimaalse omakapitali hinna järgimine.

Konservatiivsus

Riigi kui omaniku ootus on, et kõik tema omanduses olevad äriühingud teostavad enda majandustegevust keskmisest madalamate riskidega ja konservatiivse kapitalistruktuuriga.

Äriühingud peavad tagama oma tegevuse jätkusuutlikkuse pideva uuendus- ja arendustööga ning vajalike investeeringutega. Investeeringud peab olema võimalik katta äriühingu põhitegevuse rahavoogudest ning riik reeglina omakapitaliinvesteeringuid äriühingutesse ei tee.

Kõik plaanitavad investeeringud peavad olema põhjalikult läbi analüüsitud ning kaasnevad riskid tuvastatud ning arvesse võetud. Optimaalse omakapitali proportsiooni koguvaredest määrab Rahandusministeerium „Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandes“. AS Metrosert optimaalseks omakapitali proportsiooniks määrati vahemik 80%-90% koguvaredest, millest äriühing 2014 aastast ja edasi tehtavate finantsplaanide koostamisel peaks lähtuma.

Efektiivsus

Riigi kui omaniku ootuseks on, et kõik tema omanduses olevad äriühingud teostavad enda majandustegevust efektiivselt, ressursisäästlikult ning inimeste tervisele ja ümbritsevale keskkonnale ohutul viisil. Äriühingud peavad tagama, et keskpikas ajahorisondis nende tulud kasvavad proportsionaalselt kiiremini kui kulud. Äriühingud peavad defineerima enda tegevusvaldkonnale kohased efektiivsusmõõdikud ning püüdlema nende järk-järgulise parandamise poole.

Omanikutulu

Riigi kui omaniku ootuseks on, et kõik vabal turul opereerivad riigi äriühingud maksavad stabiilset omanikutulu (dividende). Omanikutulu (dividende) ei jaota need riigi osalusega äriühingud, keda riik ise läbi eelarve toetab (doteerib) ja/või teenust ostab.

ASi Metrosert dividendipoliitika on fikseeritud ettevõtte strateegias ning see lähtub eespool kirjeldatud optimaalse kapitalistruktuuri säilitamise eesmärgist ehk dividendi makstakse selliselt, et saavutada või hoida optimaalset kapitalistruktuuri.